

Mart 2019

#10

Aylık Enerji Bülteni

29/03/2019

Can Hakyemez | hakyemez@tskb.com.tr

TSKB Ekonomik Araştırmalar

Aylık Enerji Bülteni

Mart 2019

#10

Can Hakyemez | hakyemez@tskb.com.tr

TSKB Ekonomik Araştırmalar

Tuz Gölü Doğal Gaz Yer Altı Depolama Tesisi Genişletme Projesi imza töreni yapıldı

İmza töreninde bir konuşma yapan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, arz güvenliğini sağlamaya yönelik pek çok konuda önemli adımlar atıldığını belirterek, doğal gaz depolamada hedefin yıllık tüketimin %20'si olduğunu kaydetti. 1,2 milyar dolar bütçeli Tuz Gölü Doğal Gaz Yer Altı Depolama Tesisi Genişletme projesi ile depolama ve sisteme gaz verme kapasitesinin büyük ölçüde artacağını belirten Dönmez, "Genişletme projemiz tamamlandığında, 48 yeni

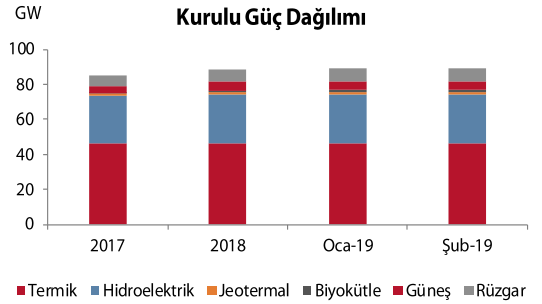
kuyu açarak tesisimizin depolama kapasitesini toplamda yaklaşık 5,4 milyar Sm³'e ve toplam geri üretim kapasitesini günlük 80 milyon Sm³'e çıkaracağız" ifadesini kullandı.

Türkiye'nin yapımı planlanan doğal gaz depolama projeleri sayısında İtalya, İngiltere, Romanya ve Polonya'nın ardından beşinci, toplam kapasite açısından İngiltere'nin ardından ikinci sırada yer aldığını belirten Fatih Dönmez projenin aynı zamanda Tuz Gölü'ndeki bitki ve hayvan habitatını desteklediğini ifade etti. Ayrıca, projenin başlangıcından itibaren bölgedeki flamingo sayısının dörde katlandığı ilave edildi.

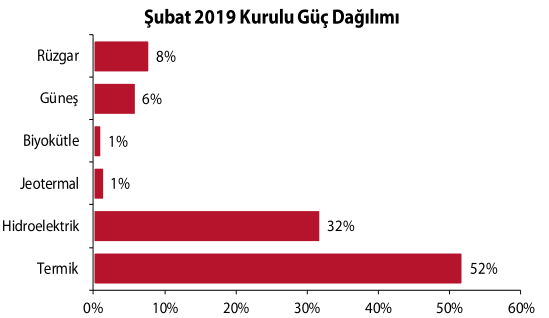
Kurulu Güç Analizi

2018 yılı sonunda 88.551 megavat (MW) seviyesine ulaşmış olan Türkiye toplam kurulu gücü, 2019 Şubat sonunda 89.047 MW oldu. 2019 yılının ikinci ayında bir önceki aya göre %0,2'lik bir artış gerçekleşirken, bu artışların tamamı devreye giren kömür santralleri ve yenilenebilir santrallerden kaynaklandı. Bu dönemde toplam 59 MW kurulu güce sahip güneş santrali ve 18 MW hidroelektrik santral devreye alındı. İthal kömür santrallerinin toplam kurulu gücünde 145 MW'lık ve yerli kömür santrallerinde 654 MW'lık artış meydana geldi. Şubat ayında rüzgâr enerjisi santrallerinin toplam kurulu gücünde sadece 21 MW'lık bir artış gözlenirken jeotermal enerjisi santrallerinin kurulu gücündeki artış olmadı.

Şubat ayında devrede olan santrallerin %48'ini yenilenebilir enerjiden elektrik üreten santraller oluşturmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynaklarından hidroelektrik santraller, toplam kurulu gücün %32'sini temsil ederken 2018 yılı sonunda %13,5'lik toplam paya sahip olan rüzgâr ve güneş santralleri paylarını %13,8'e yükseltti.

Kaynak: TEİAŞ Aylık Kurulu Güç Tabloları, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: TEİAŞ, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Elektrik Üretimi Analizi

2019 yılı Şubat ayında yaklaşık 23,34 teravatsaat (TWh) olan Türkiye toplam elektrik üretimi, Mart ayının ilk 28 gününde 22,05 TWh olarak gerçekleşti. 2019 yılı Şubat ayında gerçekleşen toplam elektrik üretimi ile karşılaştırıldığında Mart ayında gerçekleşen elektrik üretimi %5,5 civarında azaldı.

Şubat ayında üretilen elektriğin %56'sının arzını sağlayan termik santraller, 2019 yılının üçüncü ayı içerisinde toplam elektriğin %55,3'ünü ürettiler. Yaklaşık 0,7 puanlık bu azalmanın nedeni olarak nehir tipi hidroelektrik santrallerden üretilen elektrikte meydana gelen artışın olduğu düşünülmektedir.

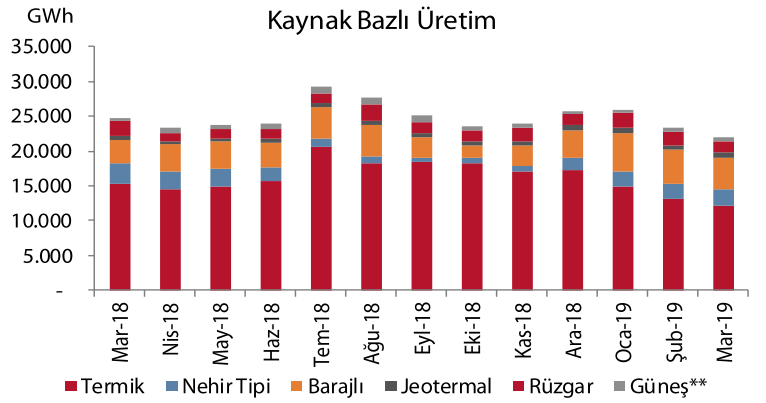
Şubat ayında %8'lik bir paya sahip olan rüzgâr enerjisi santralleri Mart ayı içerisinde toplam üretilen elektriğin %7,9'unu sağladılar.

Dikkat çeken bir diğer nokta ise Ocak ayında %29,6'lık bir paya sahip olan hidroelektrik santrallerinin, 2019 yılının ikinci ve üçüncü aylarında paylarını artırmasıdır. Hidroelektrik santrallerin Şubat ayındaki payı %30,7 iken Mart ayında bu pay %31,4 olmuştur.

2019 yılı Mart ayında lisanslı santrallerin ortalama günlük üretim miktarı 767.672 megavatsaat (MWh) olarak gerçekleşti. Bu ortalama; Şubat ayı gerçekleşen üretim ortalaması ile karşılaştırıldığında %5,6'lık bir azalma görülmektedir.

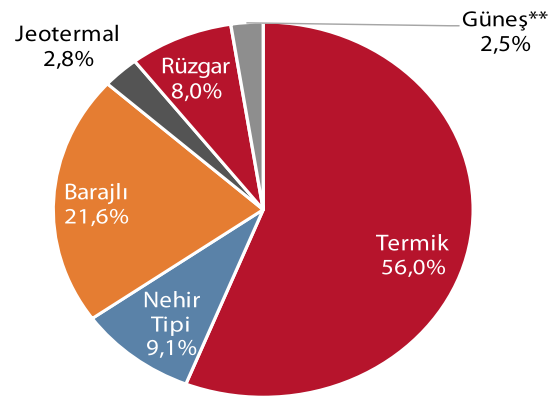
Mart ayı içerisinde lisanslı santrallerden gerçekleşen en yüksek üretim 15 Mart Cuma günü 825.534 MWh olarak kaydedilirken en düşük üretim ise 644.463 MWh ile 10 Mart Pazar günü oldu.

Mart ayı içerisinde ortalama günlük tüketim 768.152 MWh olarak gerçekleşti. Yılın üçüncü ayında en yüksek tüketim 826.734 MWh ile 15 Mart Cuma günü olurken en düşük elektrik tüketimi 651.553 MWh ile 10 Mart Pazar günü kaydedildi.

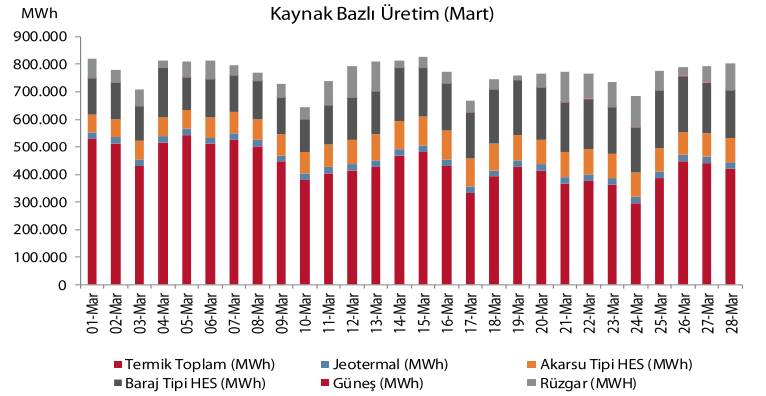
Kaynak: TEİAŞ, YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

**Mart ayı lisanssız güneş santralleri üretim verileri EPIAŞ Şeffaflık Platformunda açıklanmadığından Mart ayı lisanssız güneş enerjisi santralleri toplam üretimi Şubat ayının toplamı ile aynı kabul edilmiştir.

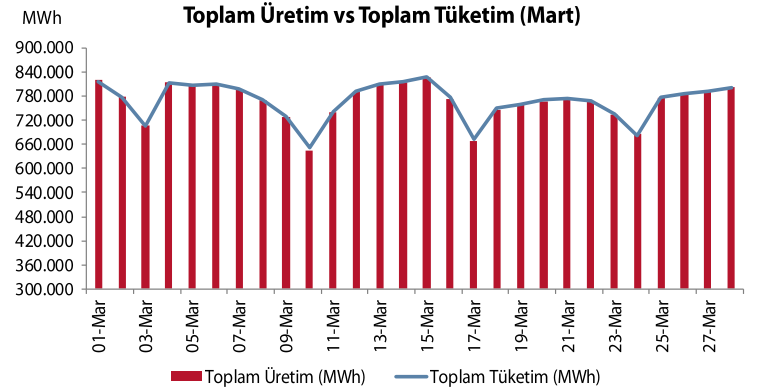

Kaynak: TEİAŞ, YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

**Mart ayı lisanssız güneş santralleri üretim verileri EPIAŞ Şeffaflık Platformunda açıklanmadığından Mart ayı lisanssız güneş enerjisi santralleri toplam üretimi Şubat ayının toplamı ile aynı kabul edilmiştir.

Kaynak: TEİAŞ, YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: TEİAŞ, YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Elektrik Fiyat Analizi

Mart ayı içerisinde ortalama piyasa takas fiyatı (PTF) ve sistem marjinal fiyatı (SMF) 115 TL/MWh ve 310 TL/MWh aralığında gerçekleşti. 2019 yılı Mart ayı PTF ortalaması 262,59 TL/MWh iken aynı dönemde SMF ortalaması 255,10 TL/MWh oldu. En düşük ortalama PTF değeri 117,67 TL/MWh ile 24 Mart Pazar günü ve en düşük ortalama SMF değeri 132,47 TL/MWh ile 24 Mart Pazar günü ortaya çıktı.

şubat ayı PTF ortalaması ile karşılaştırıldığında Mart ayı PTF ortalamasının %2,2 daha yuksek olduğu görnmektedir.

şubat ayı içerisinde günlük ortalama PTF analizi yapıldığında pik saatler ortalaması (08.00-20.00 aralığı) günlük ortalama değerden %2,6 oranında daha yuksek gerçekleşti ve 269,51 TL/MWh oldu. En yuksek pik saatler ortalaması olan 328,39 TL/MWh, 4 Mart Pazartesi günü karşımıza ıktı. En düşük pik saatler ortalaması olan 30,17 TL/MWh ise 24 Mart Pazar günü kaydedildi.

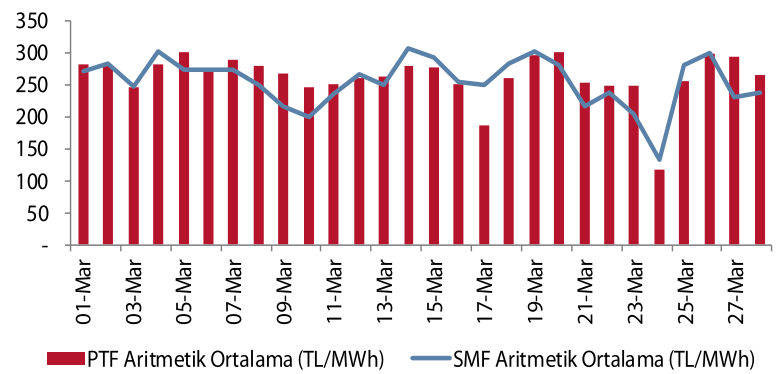
Aynı dönemde pik dışı saatler ortalaması (20.00-08.00 aralığı) 255,66 TL/MWh oldu. En yuksek pik dışı saatler ortalaması 296,29 TL/MWh ile 10 Mart Pazar günü gerçekleşirken en düşük pik dışı saatler ortalaması 205,18 TL/MWh ile 24 Mart Pazar günü kaydedildi. Saatlik SMF'lerde dikkat çeken nokta ise 24 Mart Pazar günü 5 saatte fiyat oluşmamasıdır.

Yıllık ortalama PTF 2018 yılında 47,39 dolar/MWh olarak kaydedilirken, şubat ayı ortalaması 48,85 dolar/MWh ve Mart ayı ortalaması 48,25 dolar/MWh oldu.

şubat ayı ile karşılaştırıldığında Mart ayı içerisinde PTF fiyatlarının dolar bazında yaklaşık %1,2 değer kaybetti. Bu azalmanın en büyük nedeni doların TL karşısında %3,4 değer kazanması olarak düşnlmektedir.

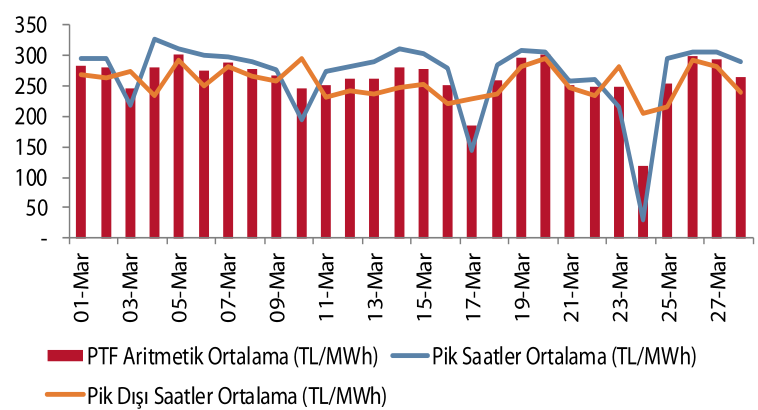
2018 yılı Aralık ayı ortalaması 57,36 dolar olan bir varil Brent petrolün fiyatı 2019 yılı şubat ayında ortalama 63,96 dolara yukseldi. şubat ayında Brent petrol varil fiyatı bir önceki ay ile karşılaştırıldığında ise %7,7 arttı. Aynı dönemde ortalama Henry Hub doğal gaz fiyatı 2,69 dolar/mBTU oldu.

TL/MWh **Ortalama Gerçekleşen Fiyatlar (PTF vs SMF)**

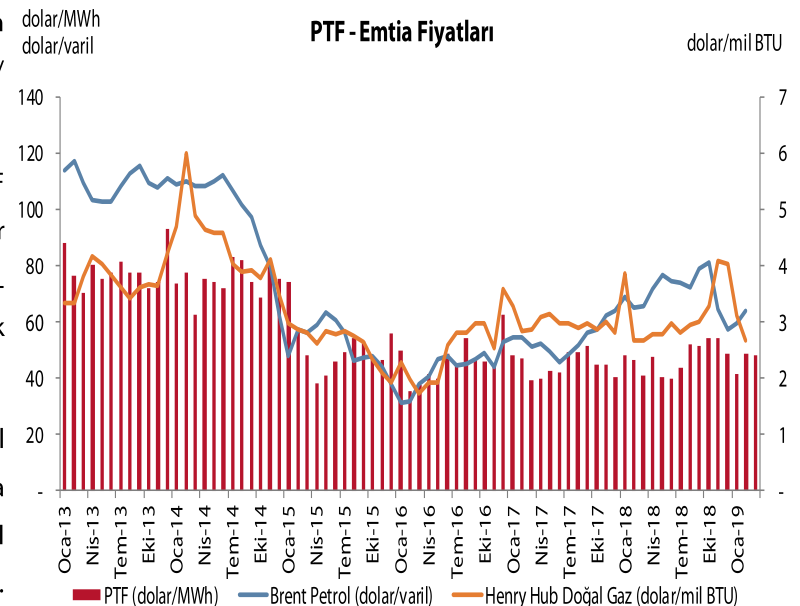
Kaynak: EPIAş, TSKB Ekonomik Araştırmalar

TL/MWh **Günlük Ortalama PTF (Mart)**

Kaynak: EPIAş, TSKB Ekonomik Araştırmalar

PTF - Emtia Fiyatları

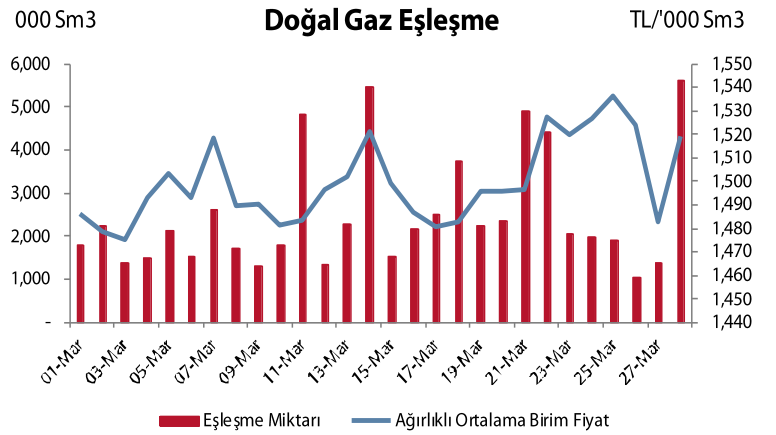

Kaynak: EPIAş, TCMB, Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), TSKB Ekonomik Araştırmalar

Doğal Gaz Eşleşmeleri

1 Eylül'den itibaren EPIAŞ tarafından işletilen Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası doğal gaz eşleşme verilerine göre Mart ayı içerisinde toplam eşleşme miktarı 69,614 milyon Sm³ olarak kaydedildi. 28 Mart Perşembe günü sadece 5,6 milyon Sm³ eşleşme gerçekleşirken 9 Mart Cumartesi günü 1,319 milyon Sm³ eşleşme gerçekleşti.

Mart ayı içerisinde eşleşme birim fiyatlarının ağırlıklı ortalaması 1.501,27 TL/000 Sm³ oldu.

Kaynak: EPIAŞ Doğal Gaz Platformu, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Sektör Haberleri

Yurt İçinden Haberler

- **Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA), ruhsatlı maden sahalarında özel işletmeler tarafından arama, analiz, sondaj gibi hizmetlere finansman sağlamayı planlıyor.** MTA, ruhsatlı sahasında maden aramak isteyen ancak finansman sorunu yaşıyan işletmeleri desteklemek üzere Kaynak Geliştirme Amaçlı Tip Sözleşme uygulamasını yürürlüğe koydu. Kaynak Geliştirme Amaçlı Tip Sözleşme uygulaması, atıl kaynakların keşfedilerek ekonomiye kazandırılması ve madencilik işletmelerinin desteklenmesini hedefliyor. (28 Mart 2019)
- **Petrol ithalatı Ocak ayında arttı.** Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun "2019 Ocak Ayı Petrol Piyasası Sektör Raporu" verilerine göre, Türkiye'nin toplam petrol ithalatı Ocak ayında geçen yılın aynı ayına göre %18,39 artarak 3 milyon 87 bin tona çıktı. Söz konusu ayda en fazla ham petrol ithalatı 726 bin tonla Irak'tan yapılırken, bu ülkeyi 381 bin tonla İran ve 291 bin tonla Nijerya izledi. (27 Mart 2019)
- **Çan-2 Termik Santrali yeniden devreye girdi.** ODAŞ Elektrik, bakım onarım çalışmaları nedeniyle üretime ara veren Çan-2 Termik Santrali'nin yeniden devreye girdiğini duyurdu. ODAŞ Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin yaptığı açıklamaya göre, 22 Şubat'tan itibaren planlı duruşta olan Çan-2 Termik Santrali tüm düzeltmelerin ardından 24 Mart 2019 tarihinde tekrar elektrik üretimine başladı. (26 Mart 2019)
- **Petrol tüketiminde petrokimya sektörünün önemi artıyor.** Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı Dr. Fatih Birol, 8. Uludağ Ekonomi Zirvesi kapsamında "Enerjide Yeni Dengeler" oturumunda konuştu ve elektrikli arabaların çok satması ile petrol döneminin sonuna gelinmediğini, dünyada petrokimya sektöründe petrol ihtiyacının giderek arttığını söyledi. Enerjide sadece bir ülkeye bağımlı olmanın yanlış olduğuna ve enerjiyi çeşitlendirmek gerektiğine dikkat çeken Birol, doğal gaz sektöründe Türkiye'nin önünde büyük fırsatlar olduğunu da söyledi. (25 Mart 2019)
- **Yenilenebilir enerji tesisleri ile diğer enerji tesislerine yapılan mal ve hizmet teslimlerinde KDV alınmaması kararlaştırıldı.** Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'ndeki değişikliğe göre, enerji tesislerinin inşasına ilişkin yapılan mal teslimleri ile hizmet ifaları, katma değer vergisinden muaf tutulmaktadır. (25 Mart 2019)

- **Halbes Enerji, ürettiği rüzgâr türbinlerindeki yerlilik oranını %90 seviyelerine çıkardı.** Halbes Enerji Genel Müdürü Haluk Deda yaptığı açıklamada, Halbes Enerji'nin ürettiği türbinlerin çift kanat teknolojisine sahip olduğuna değinirken türbinlerindeki yerlilik oranının %78,2'den %90'lar seviyesine yükseldiğini ifade etti. Türbinlerde üretilen enerjinin hiçbir şebekeye bağlanmadan veya şebekeye bağlı olarak kullanılabilme avantajından bahseden Deda, "İçerisinde çok özel bir bilgisayar yazılımı var. Bir eve bir fabrikaya bunu bağladığınız zaman sistem ilk önce rüzgâr türbinin ürettiği elektriği kullanıyor, yetmezse devletten alıyor. Türbinin ürettiği her kilovat enerjiyi kullanma avantajı var" dedi. (21 Mart 2019)
- **Pınar Su 2018 yılında karbon emisyon değerini bir önceki yıla göre %1,5 ton/ürün azalttı.** Pınar Su Genel Müdürü Hüseyin Karamehmetoğlu, bardak su ürününde yaptıkları iyileştirmelerle ambalaj tüketimini, streç kullanımını azalttıklarını ve karton ambalaj kullanımını düşürdüklerini söyledi. Karamehmetoğlu ayrıca, üretim hatlarında gerçekleştirilen otomasyona dayalı uygulamalarla atık su miktarını Aydın Bozdoğan Tesisleri'nde %19, Sakarya Tesisleri'nde %16 oranında azalttıklarını ifade etti. (21 Mart 2019)
- **Güneşte aylık mahsuplaşma düzenlemesi tamamlandı.** Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Abdullah Tancan, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) güneş enerjisi sektörünün uzun süreden beri beklediği aylık mahsuplaşma düzenlemesini bitirdiğini ve gelecek hafta kurul onayına sunulup yasalasacağını açıkladı. Tancan, ilgili çalışmaların tamamlanmak üzere olduğunu belirtti ve yakın zamanda onayın Resmi Gazete'de yayımlanmasını beklediklerini ifade etti. (20 Mart 2019)
- **SOCAR Turkey Enerji A.Ş., EWE Turkey Holding A.Ş.'nin tek kontrolünü devralma işlemleriyle ilgili rekabet kuralları itibarıyla bir engel olup olmadığı hususunun tescili için Rekabet Kurumu'na başvuru yaptı.** EWE Turkey Holding A.Ş. bünyesinde elektrik tedariki, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji, telekomünikasyon ve bulut sektörlerinde faaliyet gösteren 5 ayrı iştirak bulunuyor. (19 Mart 2019)
- **Rönesans Holding A.Ş. ve Sonatrach Ceyhan'da petrokimya tesisi kurmak için Rekabet Kurumu'na başvurdu.** Ceyhan Mega Petrokimya Endüstri Bölgesi'nde kurulması planlanan üretim tesisi ile polipropilen üretimi ve satışı yapılması planlanıyor. (19 Mart 2019)
- **TSKB Ekonomik Araştırmalar "SU: Yeni Elmas" raporunu yayınladı.** Raporla, suyun fiyatının benzer bir öneme sahip olmayan elmasa göre çok düşük olmasını iktisat literatüründe yer alan su-elmas paradoksuna atıfla açıklanırken, kaynak sıkıntısı ile birlikte suyun da "elmaslaşma" riskine işaret ediliyor. Raporla Türkiye'nin su potansiyeli 2015 yılında kişi başına yılda 1.422 metreküp iken, bu rakamın 2017 yılında 1.386 metreküpe gerilediği belirtiliyor. Raporla ayrıca, 2023 yılında 87 milyon nüfusa sahip olması beklenen Türkiye'nin, 2023 yılındaki kişi başı su potansiyelinin 1.289 metreküp olması beklendiği ifade ediliyor. (18 Mart 2019)
- **Aritma tesisleri elektrikte sanayi aboneleri kapsamında olacak.** Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK), Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kararı yayımladı. Karar, bundan böyle bütün arıtma tesislerinin sanayi abone grubu kapsamında değerlendirileceği hükmünü getiriyor. Bir başka değerlik de Tarımsal Sulama Abone grubunda oldu. Bu değerlik ile beraber, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili birimlerinden alınan belge kapsamında faaliyette bulunan süt toplama merkezleri, büyükbaş besi işletmeleri, büyükbaş süt işletmeleri, küçükbaş işletmeleri, etlik tavuk kümesi, yumurtacı tavuk kümesi, damızlık kümesi, kuluçkahane işletmeleri ve seralar tarımsal abone grubu kapsamına alındı. (15 Mart 2019)
- **Enerji verimliliği endeksi oluşturulması planlanıyor.** Enerji Verimliliği Derneği Başkanı Murat Kalsın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) ve özel sektörle birlikte enerji verimliliği endeksi oluşturmak için çalışma başlattıklarını açıkladı. Bu endekle tüm sektörlerin verimlilikte geldiği noktanın ölçüleceğini, bu çalışmaların maliyetleri ne kadar azalttığının ve cari açığa ne kadar olumlu katkı yaptığının görülebileceğini belirten Kalsın, "Diğer yandan da sanayimizi ve diğer sektörleri verimlilik konusunda teşvik etmiş olacağız" dedi. Murat Kalsın'ın önerisiyle Enerji Verimliliği Derneği ve SOCAR Türkiye, enerji verimliliği endeksi için pilot çalışma yapma konusunda da el sıkıştı. (14 Mart 2019)

- **Verimlilik artırıcı proje bedeli ve destek oranı ile enerji yoğunluğunun azaltılmasına yönelik yapılan gönüllü anlaşma destek bedeli ve enerji gideri oranı değişti.** 14 Mart tarihli ve 30714 nolu Resmi Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararına göre 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu’nda yer alan proje bedeli bir milyon liradan beş milyon liraya, destek oranı ise %20’den %30’a artırıldı. Yine aynı karara göre, enerji yoğunluğunun azaltılmasına yönelik gönüllü anlaşma destek bedeli 200 bin liradan bir milyon liraya ve enerji gideri oranı %20’den %30’a yükseldi. (14 Mart 2019)
- **Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi’nden (TANAP) gelen gazın 4 milyar metreküpe ulaşması hedefleniyor.** TANAP Genel Müdürü Saltuk Düzyol, 30 Haziran 2018 ile 28 şubat 2019 arasında TANAP’tan Türkiye’ye toplam 1 milyar 250 milyon metreküp doğal gaz gönderildiğini belirterek, "Haziran sonuna kadar 2 milyar metreküp, 2019 sonuna kadar da 4 milyar metreküp gaz teslim etmiş olacağız." dedi. Ayrıca Düzyol, TANAP’ın 1 Temmuz 2019 itibariyle Avrupa’ya gaz vermeye hazır hale geleceğini ifade etti. (13 Mart 2019)
- **Aksu Enerji, ABD menşeli yatırım şirketi ile "tahsisli hisse satışı ile alakalı niyet mektubu" çerçevesinde görüşmelere başlandığını duyurdu.** KAP’a yapılan açıklamada, görüşme yapılan şirketin ismi belirtilmedi. (12 Mart 2019)
- **Enerji Bakanlığı, elektriğin %60-%65’ini yerli ve yenilenebilir kaynaklardan elde etmeyi hedefliyor.** Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, "Daha çok yerli, daha çok yenilenebilir kaynaklara nasıl ağırlık vereceğimizin gayreti içindeyiz. Geçtiğimiz yıl ürettiğimiz elektriğin yaklaşık yarısını yerli kaynaklardan ürettik. Bu yıl Ocak ayında % 60’la başladık. Hedefimiz, ürettiğimiz elektriğin %60-65’ini yerli ve yenilenebilir kaynaklardan elde etmek." diye konuştu. (11 Mart 2019)
- **Mart ayı lisanssız güneş ve rüzgâr enerjisi yatırımları için yaklaşık 6.346 megavat (MW) kapasite tahsisi yapıldı.** Türkiye Elektrik İletim A.ř. (TEİAş) lisanssız elektrik üretim yatırımlarına yönelik Mart 2019 dönemi kapasite tahsis tablosuna göre, Türkiye’de Mart ayında çağrı mektubu verilen lisanssız güneş enerjisi yatırımlarına toplam 6.192 MW’lık, rüzgâr enerjisi yatırımlarına ise toplam 154 MW’lık kapasite tahsis edildi. (8 Mart 2019)
- **Isı yalıtımıyla her yıl 4 milyar dolar tasarruf hedefleniyor.** Yapılarda Enerji Verimliliği Derneği (VERİMDER) İcra Kurulu Başkanı Prof. Dr. Emre Alkin, Türkiye genelindeki 23 milyon konutun 16 milyonuna ısı yalıtımı uygulanması halinde her yıl 4 milyar dolarlık tasarruf sağlanabileceğini bildirdi. Yapılarda en fazla enerji kaçağının ısı yalıtımı olmayan binalarda olduğuna dikkat çeken Alkin, üretilen enerjinin yaklaşık %80’inin boşa gittiğini söyledi. (7 Mart 2019)
- **İthal kömür ve doğal gaz santrallerine izin verilmeyecek.** Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Yozgat ziyareti kapsamında yaptığı değerlendirmelerde, "Bundan sonra ithal kömür, ithal doğal gaza dayalı santral kurma izni vermeyeceğiz. Kendi kaynaklarımızı sonuna kadar kullanacağız, yetmezse buna izin vereceğiz" dedi. Yakın bir gelecekte güneş santralleri ile yeni düzenlemeyi hayata geçireceklerini kaydeden Dönmez, "Yeni bir düzenleme ile güneş enerjisi konusunda belediye ve kamu kurumlarının önünü açıyoruz. Çatı cepheden başlamak suretiyle güneş santrallerini ihtiyacı kadar kurma imkânı getirmiş olacağız. Sadece bununla sınırlı değil vatandaşlarımız da arzu ederlerse çatılarına bu sistemi kurup elektrik üretebilecek" dedi. (6 Mart 2019)

- **Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin (NGS) ilk ünitesinin zamanından önce devreye alınması planlanıyor.** 6. Nükleer Santraller Zirvesi ve Fuarı'nda konuşan Rosatom üst düzey yöneticilerinden Anton Dedusenko, 2018 yılında lisansını almış oldukları Akkuyu NGS'nin ilk ünitesini planlanan süre olan 7 seneden daha erken bir sürede devreye almayı planladıklarını açıkladı. Dedusenko, Akkuyu NGS'nin toplam yatırım maliyetinin yaklaşık 20 milyar dolar olduğunu belirtirken, Akkuyu NGS'de kilovatsaat başı 12,35 dolar-cent alım garantisi fiyatının değişmeyeceğini ifade etti. Aynı zirvede bir konuşma yapan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Nükleer Enerji Genel Müdürlüğü Genel Müdür Vekili İbrahim Halil Dere, Türkiye'nin büyük oranda enerjide dışa bağımlı bir ülke olduğuna dikkat çekerek, "Birçok parametre açısından bakıldığında nükleer enerji bir seçenek olmaktan ziyade bir zorunluluktur" dedi. (6 Mart 2019)
- **Barajların doluluk oranı arttı.** Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, barajların doluluk oranının geçen seneye göre arttığını belirterek, su sıkıntısı çekilmeyeceğini dile getirdi. Ekim 2018-Şubat 2019 döneminde yağışların bir önceki aynı dönemle kıyaslandığında %26,7 arttığını, geçen yıla kıyasla ise bu yılın başındaki yağış artışının %44'ü bulunduğunu aktaran Pakdemirli, "Geçen yıl bu dönemde içme suyu maksatlı barajlarda %39,3 doluluk oranı varken bu yıl %51,9'a yükseldi." diye konuştu. Pakdemirli, sulama maksatlı barajlardaki doluluk oranının geçen yıl %38,9 iken bu yıl %50,4'e, enerji maksatlı barajlarda %39,1'den %46,6'ya çıktığını söyledi. (4 Mart 2019)

Yurt Dışından Haberler

- **Fransa'da Cordemais kömür santrali biyokütleyle çevriliyor.** Fransız enerji şirketi EDF, 1.200 megavatlık (MW) Cordemais kömür yakıtlı elektrik santralini 2022 yılına kadar orman atıklarından üretilen peletin hammadde olarak kullanılacağı biyokütle santraline dönüştürmeyi hedefliyor. "Ecocombust" olarak bilinen sürecin başarılı olması halinde diğer kömür yakıtlı elektrik santrallerinde de uygulanması planlanıyor. (27 Mart 2019)
- **Ford elektrikli araç üretimini arttırmayı planlıyor.** ABD'li otomobil şirketi Ford Motor Company, Kuzey Amerika'da elektrikli araç ürettiği fabrika sayısını ikiye yükseltme kararı aldı. Şirket 11 milyar dolar tutarındaki yatırım programı çerçevesinde Michigan'ın Flat Rock kentindeki fabrikasında 900 milyon dolar yatırım ile elektrikli araç üretim hattı ekleyecek. 2023 yılına kadar yapılacak yatırım 900 kişiye istihdam sağlayacak. (22 Mart 2019)
- **ABD'nin kayaç petrolü üretimini artırması bekleniyor.** ABD Enerji Bakanlığı'na bağlı Enerji Enformasyon İdaresi'nin (EIA) aylık sondaj çalışmaları raporuna göre, ABD'nin kayaç petrolü üretiminin 2019 yılı Nisan ayında 85.000 varil/gün artarak 8,59 milyon varil/gün ile rekor kırması bekleniyor. EIA raporuna göre ABD'nin doğal gaz üretiminin de Nisan ayında Mart ayına göre 0,9 milyar fit küp artarak 79 milyar fit küp/gün olması bekleniyor. (20 Mart 2019)
- **Suudi Arabistan, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) üretim kısıntısını 2019 sonuna kadar uzatması gerekebileceğini açıkladı.** Suudi Arabistan Enerji Bakanı Halid el Falih OPEC+'nın Bakü'deki Ortak İzleme Komitesi toplantısı sonrası yaptığı açıklamada, OPEC'in petrol piyasasını yeniden dengeye getirme çabalarının devam etmesi gerektiğini, ABD'nin İran ve Venezuela'ya yaptırımlarına rağmen küresel stoklarda artışın devam ettiğini, arz kısıntısı anlaşmasının 2019'un ikinci yarısında da devam edebileceğine işaret etti. Bakan el-Falih, Mart ve Nisan aylarında Suudi Arabistan'ın petrol ihracatının 7 milyon varil/gün seviyesinin altında kalacağını söyledi. Rusya Enerji Bakanı Aleksander Novak ise, OPEC ve OPEC üyesi olmayan üretici ülkelerin taraf oldukları küresel arz kısıntısı anlaşmasının Haziran'dan sonra devam edip etmeyeceği konusunda kararın Mayıs veya Haziran'a kadar verileceğini söyledi. (19 Mart 2019)

- **Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) günlük ortalama petrol üretimi Şubat ayında azaldı.** OPEC'in yayınladığı Mart ayı raporuna göre, petrol piyasalarında istikrarı sağlamak üzere varılan anlaşma çerçevesinde OPEC üyesi ülkelerin petrol üretimi Şubat ayında bir önceki aya göre 221 bin varil/gün azalarak ortalama 30,55 milyon varil/gün oldu. Rapora göre Suudi Arabistan'ın üretimi 106 bin varil/gün, Angola'nın üretimi 47 bin varil/gün ve Venezuela'nın üretimi 56 bin varil/gün azalırken, Nijerya'nın üretimi 85 bin varil/gün arttı. (15 Mart 2019)
- **ABD Enerji Enformasyon Dairesi (EIA) küresel petrol talep tahminini düşürdü.** EIA 2019 yılı için dünya petrol talebinde büyüme tahminini 1,49 milyon varil/günden 1,45 milyon varil/güne indirirken 2020 için talepte büyüme beklentisini de 1,46 milyon varil/güne çekti. (14 Mart 2019)
- **Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), ABD'nin 2024 yılına kadar dünyanın en büyük petrol ihracatçısı olacağını bildirdi.** IEA'nın yıllık petrol piyasaları tahminine göre, kayaç petrolü üretimiyle 2021 yılında net petrol ihracatçısı konumuna gelme yolunda ilerleyen ABD'nin 2024 yılına kadar Rusya ile Suudi Arabistan'ı geçerek dünyanın en büyük petrol ihracatçısı olması bekleniyor. (12 Mart 2019)
- **Avrupa Birliği (AB), Zorlu Enerji'ye enerji depolama projesi kapsamında 900 bin dolar destek vermeyi planlıyor.** Zorlu Enerji, AB'nin araştırma ve inovasyon programı Horizon 2020 kapsamındaki GeoSmart projesinden, enerji depolama alanında yapılacak çalışmalar için, Kızıldere-1 Jeotermal Enerji Santrali ile 900 bin dolar tutarında fon almaya hak kazandı. Nisan ayında koordinasyon çalışmaları başlayacak olan proje, 18 ay sonra saha uygulamaları aşamasına geçecek ve 4 yıl içinde tamamlanacak. Horizon 2020 Programı, inovatif enerji projelerine 5,9 milyar avro fon ayırıyor. (12 Mart 2019)
- **Aygaz, Bangladeş'e yatırım yapmayı planlıyor.** Aygaz, Bangladeşli United Enterprises ortaklığı ile Bangladeş'te LPG temini, dolumu ve dağıtımını için dört yılda 150 milyon dolar yatırım yapacak. %50-%50 ortaklık ile yönetilecek şirket için sözleşme 5 Mart tarihinde United Enterprises'ın Dakka'daki merkez ofisinde imzalandı. (7 Mart 2019)
- **Total, Novatek'in Arctic LNG 2 projesinin %10 hissesini satın aldı.** İki firma arasındaki anlaşmaya göre, Novatek'in %19,5 hissesini elinde bulunduran Total, LNG 2 projesindeki hisselerini, Novatek'in projedeki hisseleri azaltması halinde, %10'dan %15'e kadar artırabilecek. Bunun yanında Total, Novatek'in Yamal ve Gydan yarımadalarında bulunan diğer LNG projelerinden de %10-%15 arası hisse satın alabilecek. (7 Mart 2019)
- **Şubat ayında Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) toplam ham petrol üretimi 30,68 milyon varil/gün oldu.** Reuters tarafından yapılan araştırmaya göre, Suudi Arabistan ve Venezuela'nın petrol üretimlerindeki azalmasından etkisiyle OPEC'in toplam ham petrol üretimi Şubat ayında son 4 yılın en düşük seviyesine geriledi. (4 Mart 2019)
- **Elektrikli ve sürücüsüz araçlara yatırımın artırılması planlanıyor.** Alman otomotiv firmaları, önümüzdeki yıllarda daha da önem kazanacağı tahmin edilen elektrikli ve sürücüsüz araç yatırımlarını hızlandırmayı planlıyor. Alman Otomotiv Endüstrisi Birliği (VDA) Başkanı Bernhard Mattes, "Önümüzdeki 3 yıl içinde elektrikli mobilite çözümlerine 40 milyar euro harcayacağız. Dijitalleşme çalışmaları kapsamında, bağlanabilir ve otonom araçlara ise 18 milyar euro yatırım yapmayı planlıyoruz" dedi. (4 Mart 2019)

Ekonomik Araştırmalar
arastirma@tskb.com.tr

MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81
FINDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE
T: +90 (212) 334 50 50 F: +90 (212) 334 52 34

TSKB Ekonomik Araştırmalar ürünlerine ulaşmak için aşağıdaki karekodu kullanabilirsiniz:

2019 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etki olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

